

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

Из Руме отишла је дружина у Карловце и пробавила у њима од 15. окт. до 9. новембра 1881. Дато је 12 представа, једна забава и једна корисница дружини.

Из Карловаца дошла је дружина у Нови Сад и бавила се у њему од 9. новембра до 31. јануара 1882. год. Давано је 41 представа, један бал и једна корисница дружини.

После Н. Сада отишла је дружина у Сентомаш, где се бавила од 1. фебруара до 15. марта 1882. Дала је 24 представе и једну корисницу дружини.

Из Сентомаша отишла је у Ст. Бечеј и бавила се од 15. марта до 31. априла 1882. Давало се 26 представа и једна корисница.

И тако је ове године за 11^{1/2} месеца дато 189 представа, 7 корисница и 5 села.

Промена у позоришном особљу је ова: г. Н. Адамовић са женом, г. Н. Угричић, гђа М. Јовановићка и гђца Д. Адамовићева — који су на пробу узимани — иступили су из дружине,

Жалосни случај, који постиже В. Марковића, отрже нам и њега из наше дружине.

За чланове примљени су ове године: гг. А. Милосављевић, М. Барбарић, В. Поповић, И. Станојевић, М. Динић и гђца Љ. Милићева.

Приновак репертоара — осим што се ове године у Новом Саду научило, и до сад два дела на страни — није бог зна како обогаћен, а то чине те честе промене у особљу, често представљање и често путовање, које је са великим тежбама скопчано. И сам приход можда би и ове године већи био, да нам није у Земуну киша често сметала, те по томе и посета слабија била, а у Руми опет несагласност тамошњег грађанства била је на путу, што се није боље успело, но ја се надам, да ће славна скупштина,

узевши у обзир све те неприлике, и са оволиким успехом задовољна бити.“

На главној скупштини „друштва за српско народно позориште“ 9. (21.) јула 1883. прочитан је овај извештај начеоника дра Лазе Станојевића о стању и радњи народног позоришта од 1. маја 1882. до 1. маја 1883.

У свом уводном говору напомиње председник да ово друштво, од како постоји, има уписаних само 307 чланова, а да је више среће и добре воље а мање нехата и немара требало би да нас је бар толико хиљада колико стотина. У тих 307 чланова има 16 црквених и 14 политичких општина, 6 певачких дружина, 3 трговачке и обртне задруге, 2 диштрикта, 2 друштва, 1 учено друштво, 1 штедионица, 1 читаоница и 261 лични члан.

Даље вели: „Кад се узме у обзир, да ће управни одбор данас предложити, да се 11 чланова бришу, даље, кад се узме, да се велика већина тих чланова уписала у прво доба постанка срп. нар. позоришта кад је највеће одушевљење владало, па кад се из скупштинских записника од неколико година види, како се у току једне целе године једва по који нов члан упише, докле десетина старих чланова изумире, па најпосле кад се узме, да многи чланови тешко плаћају камату на обећани капитал, — кад се све то узме у обзир: онда треба да се постарамо својски за набављање нових чланова, те вас, господо, озбиљно опомињем, позивам и молим, да настојимо за тим, да потражимо пута и начина, којим ћемо темељно осигурати стални опстанак, напредак и будућност српског народног позоришта.“

За тим извештава о главнијем раду управног одбора за минулу годину овако:

„У прошлом извештају свом имао сам част јавити славној скупштини, да су непокретности

из закладе пок. Стевана Бадрљице из Сенте продане 19. маја 1882. на јавној дражби за 14.298 ф. Сад ми ваља саопштити, да је са купцима тих реалитета (т. ј. куће и 8 ланаца земље) склопљен уговор, те је већ право власништва у корист купаца грунтовно спроведено. Пошто неки наследници пок. Стевана Бадрљице нису исплатили своју наследну пристојбу, то се морало код кр. порезног звања у Сенти депоновати 1,130 ф. док се не исплати цела наследна пристојба свих наследника Бадрљичиних. Учињени су кораци, да се то изврши, те да се горња свота добије натраг. Остала свота у износу од 13,168 ф. издана је од чести појединцима под камату на сигурну хипотеку, а од чести уложена у овдашњу

„српску задругу“ на приплод. Надати се, да ће се сав новац из закладе Бадрљичине моћи лако издати у зајам сигурним потражиоцима, чим се спусти дојакошњи проценат од 8 на 7 процената, као што се то од стране управног одбора овој скупштини предлаже.

Пошто је продајом реалитета из закладе Бадрљичине престала функција повереника друштвеног дра Стевана Малешевића у Сенти, као пуномоћника и заступника овога друштва у ствари исте закладе, то је управни одбор истоме поверенику за његов труд и савесно и ревно по руковање поменутих реалитета одредио награду од 250 ф. за цело време његовог заступања.

(Наставиће се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Наставак.)

Станко очајава, чини још последње покушаје, даје Даница издашне концесије, да би могла и под скутом султановим служити своме Богу и свом роду, али — све за луду, Даничин је патриотизам необорив, несавладив.

И у Даница се љубав опет помаља, али не да обори патриотизам — то би било немогуће — него да га замоли за помоћ и услугу у борби против Станкових издајничких намера. Патриотизам допусти љубави још потоњи експеримент. Даница пружи Станку писмо пуно љубавнога заноса, у ком јој се закљивао на своју верност и сталност у љубави.

Станко се мало потресе читајући писмо, но демон властољубља не уступа ни пред јачом силом, а како ће уступити пред парчетом карте.

Станко и сад уверава Даницу, да не одустаје ни од једне своје речи, али — тражи од ње друштво љубави с издајством.

Ту се мостови прекидају, Станко враћа Даница писмо, она узима, раздере га на сто комада и баца га Станку у лице с речима:

„Ти изрод и издајца
Ја Црногорка — мала царица!“

У то се зачу где иде војска. Даница плану од радости: Ха, то су наши соколови! Слуге Станкове опомињу га да се жури, јер се војска приближује. Станко, полазећи да узјаше на коња, још потоњи пут позивље Даницу да пође с њим; она га с гнушањем одбија као издајцу. Станко јој

на то узе претити, како ће доћи за кратко време са султановом војском, да јој спржи све то, што њу толико одушевљава: сву ту Црну Гору и све то Српство!

На те речи обузе Даницу огањ живи. „Куку мени без оружја! — закука иза свег гласа, па се загони на слугу Станкова, да му отме оружје иза паса, да њим убије — љубавника? Не! тај је већ умрљо у ње, него — издајника, који прети да убије њену отаџбину.“

Слуга је отисне од себе неколико пута. У то се чу војска, где се приближује. Даница се обрне на страну, од куд се чуо ход војника, те их позове у помоћ, обећавајући руку своју оном, који убије издајцу отаџбине, крвника отаџбине.

На те речи опет помама се љубавни бес у Станку. Скочи с коња, стиште се на Даницу, ухвати је за руку и прободе ножем.

Свршило се. Предмет љубави лежи у крви. Грозни демон остао сам у души Станковој, у пуној и неограниченој власти, а сада већ без икаквога противоборног елемента.

Ипак пала је љубав, у крви се ваља врлина. Поглед на то није могао проћи, а да не учини јаку депресију на душу Станкову, и ако скроз већ покварену. У том моменту реакције спустило се на свест Станкову неколико јасних зрака, будући у његовој души гласове правде и истине, гриже и кајања. То се чуло у оним потмулим речима, које изрече, обрнувши се ланцу ловћенских гора:

„Док је оних стрмих гора
И обруча и литица
И чељади у њ'ма чиле
Као Деан и Даница,
Мучно ће се наопутит'
Ивановој кнежевини,
Потегом ће страшном бити
Султановој царевини!“

Још за мало могао се Станко размишљати.
Али на што? У срцу му празно — а у души
црни враг у свој својој сили! Не остаје друго
него:

„С Богом кршу мученички!
Са твојијех са висина
Већ ме кориш, већ ме мориш
С мог издајства и злочина!“

Баци се на коња, па — „под скут Султану“.
Даница издишући проговара:

„Прост... бијели... ови свијет!
Просто.. књазу!.. љубавнику!
Просто.. Станку!... ал' не просто
Црне Горе... издајнику!

Завеса пада. Драма се за сад на томе свршује
(Наставиће се.)

Ж И С Т И Њ И

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Загребу.) „Нар. Нов.“ пишу:
„29. јануара приказивана је стара позната позоришна игра
ровенова: „Мужеви! Мужеви!“ (код нас: „Еј људи
што се не жените!“). Како та слика из живота може на-
мамити опћинство у позориште, најбоље се показало тиме,
што је гледалиште било, и ако је било објављено прво
гостовање г. Мише Димитријевића, готово дупком —
правно. Приказивало се, међу тим, врло добро и великом
поњом, ма да су клупе својим саметним црвенилом стра-
шно немо вијале на позориницу. Таква поња приказива-
ча пред правном кућом вредна је посебно и искрене хвале,
јер доказује, да им је љубав за уметност велика и тако
снажна, да је не може ни неугодна правнина гледалишта
уништити.

Овом приликом гостовао је први пут г. М. Димитри-
јевић, члан новосадског народног позоришта у
улови чиновника Максића. У тој улови не може се ни-
каква вештина глумчева истакнути, те се може само кон-
статовати, да је г. Димитријевић рутиниран глумац, који
се лако креће, који уме доста добро и досљедно карак-
теризовати и који добро хрватски или српски изговара и
наглашује. Осим тога је г. Димитријевић млад и симпа-
тичан, те врло пријатна вањскога изгледа. Но о вештини
г. Димитријевића не можемо се још данас изразити, не само
ради улоге него и ради органа његова, о коме писмо на
чисто, да ли је трајно нечист — усљед астме или какве
друге грлене болести — или је промукао од расхладе.
Зато ћемо причекати, док нам се прикаже у већој и зна-
чајнијој улови.

Ива госта истакнути нам је на првом месту г. Саје-
вића, који је главничара Јагодића управо мајсторски
приказао Све гаве „подпаучена“ мужа, но добра оца и
ваљана супруга, који се као дете радује малој слободици,
коју му жена за час допушта, приказао је г. Сајевић о-
ригиналом и неодољивом филистарском комиком, која
изазива смеј и најозбиљнијег човека. Једнако је пласти-
чна била зубата Мутибаричка госпође Сајевићке, која
је после дуго времена опет брилирала у улови, која је

као створена за њу. Г. М. Фрајденрајхова преузела је
улогу Иване, те је настојала да што могуће успешније
копира своје предходнице. И у партијама, у којима није
нужан апсолутна вештачка наивност, постигла је дово-
љан успех. Изнадарила нас је гђца Грбићева у улови
Јелене не само вештим приказивањем него и за чудо пра-
вилним наглашавањем. Још мало више пажње на нагла-
сак четверословчаних речи и на несретну разлику између
ч и њ, пак ћемо акцентуацијом те младе глумице бити
доста задовољни. Г. Мандровић и Фијан беху нам у
познатим улогама стари и добри знанци. И епиводне уло-
ге (гђа Флидерова и гг. Савић и Анић) биле су
према целини хармонични делови.“

(Народно позориште у Београду.) У народном
позоришту београдском одређен је био од 15. до после-
дњег јануара овај репертоар: Недеља 15: „Две сиро-
тице“, драма у шест чинова, с певањем, од Ц. Оксен-
форда, превео Сава Петровић. — Среда 18: „Она је ду-
да“, драма у два чина, по Малвиљу написао Ламберт,
превео Д. Јоксић. — „Прјос“, шаљива игра у једном
чину, с певањем, од Р. Бенедикса, превео и прерадио Ј.
Андрејевић. — Четвртак 19: Забава гимнастичког дру-
штва с представом: „Женске сузе и гимнастика“,
шаљива игра у једном чину, по француском. — Петак
22: „Ланац“, комедија у пет чинова, од Скриба, превео
с француског Ј. Несторовић. (Први пут.) — Недеља 22:
„Отаџбина“, драма у пет чинова, од Сарда, превео
Сава Рајковић. — Среда 25: „Марија Манчинијева“,
драма у пет чинова, од Д' Енерија и Дигеја, превела
Милка Гргурова. — Петак 27: „Пробни камен“, коме-
дија у пет чинова, од Е. Ожијера и Ж. Санда, превод
с француског. (Први пут.) — Недеља 29: „Марија Стју-
артова“, трагедија у пет чинова, од Шилера, превео С.
Д. Которанин. — Понедељник 30: „Сеоска лола“, по-
зоришна у три чина, с певањем, од Е. Тота, превео и
прерадио Стеван Дескашев.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

5. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ЈАНУАРА 1884:

САЂУРИЦА И ШУБАРА.

ИЗВОРНА ШАЉИВА ИГРА У 4 ЧИНА, С ПЕВАЊЕМ, ИЗ ЖИВОТА ПОКОЈНЕ ИРИШКЕ СЛЕПАЧКЕ АКАДЕМИЈЕ, ОД ИЛИЈЕ ОКРУГИЋА СРЕМЦА.

(Овој шаљивој игри досудио је драматски одбор у Загребу расписану награду од 200 фр. а. вр.)

О С О Б Е:

Пантелија, управитељ слепачке академије у Иригу	Ружић.
Арса	Лукић.
Гавра } слепци	Љ. Станојевић.
Гулић, иришки солга	И. Станојевић.
Јефта Пурић, иришки брица	Динић.
Пинтер Михаљ, хусарски стражмештар	М. Суботић.
Митар, катана	Милосављевић.
Милош	Димитријевић.
Милка, сестра му	Л. Хаџићева.
Милева, њена другарица	Л. Петровићева.
Фрајла	Ј. Добриновићка.
Сока } иришке девојке	Љ. Динићка.
Перса }	С. Димитријевићка.
Белнер	Б. Рашић.
Риста, пандур	Марковић.

Збива се у Иригу.

У понедеоник 30. јануара први пут: „СТЕВАН ПОСЛЕДЊИ БОСАНСКИ КРАЉ.“
Историјска драма у 5 чинова, написао Мита Поповић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахата пре подне.

Болује: П. Добриновић и М. Барбарић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.